

**BELVÁROSI BRUNSZVIK
TERÉZ ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2025. szeptember 1.

I. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

A gyermeki lét egyik legfontosabb jellegzetessége, hogy a gyermek a fejlődés útját járja, mindig valahol útközben van. A gyermek kibontakozásának, fejlődésének feltétele egy olyan bizalmat, biztonságot, szeretetet, segítségnyújtó megértést és toleranciát sugárzó gondoskodás, amelyben maximálisan érvényesítheti szükségleteit és jogait, „testre és lélekre szabott” kapaszkodót kap. Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését és egyéni képességeinek kibontakoztatását nagy hangsúlyt fektetve a hátrányok kompenzálására és a tehetséggondozásra.

Minden gyermek és családja számára biztosítjuk az esélyegyenlőséget és az egyenlő hozzáférést, függetlenül anyanyelvtől, vallástól, etnikai hovatartozástól. Nevelőmunkánkat a családi nevelés kiegészítéseként is végezzük.

Olyan környezetet alakítunk ki, ahol személyes érdeklődésétől indítva, empátikus közösségben érezze magát, otthonosan és biztonságban minden gyermek.

Engedjük érvényesülni az érzelmi hatások sokféleségét. Mindezt ösztönző támogatásunkkal, jó szándékú bírálatunkkal kiegészítve, figyelembe véve egyéni érési ütemüket.

Észrevétlenül, természetes egyszerűséggel segítjük őket ahhoz, hogy helyes önértékelésük kialakításával megtalálják helyüket a világban, kiteljesíthessék önmagukat.

Gyermekképünk

A gyermek fejlődő személyiség, önálló, szociális lény, individuum. Fejlődését meghatározó tényezők: öröklés, érés, környezet és a spontán és tudatos nevelő hatások. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként, s egyénenként változó lelki és testi szükségletei vannak. Óvodai nevelésünk során létrehoztuk azt a befogadó közeget, amelyben a gyermek személyisége kibontakozhat, önmagához képest fejlődni tud. Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését és elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára biztosítjuk a szükséges segítséget.

Célunk olyan gyermek nevelése, aki érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő, szülőhelyéhez kötődő, környezetében jól tájékozódó egyéniség.

Nevelő munkánk során kiemelten kezeljük az alábbi egyetemes értékek megalapozását:

Eszmei értékek: humanizmus és demokratizmus.

Erkölcsei és magatartási értékek:

az én tisztelete, a másság elfogadása, a család, haza tisztelete, szeretete, felelősségtudat, nyitottság, őszinteség, szeretet, illem, udvariasság, alkalmazkodás.

Kulturális értékek: a kultúra iránti igény, érzékenység, hagyományápolás, az ember és környezet harmóniája, a természeti környezet tevékeny megismerése, védelme, az élet tisztelete

Óvodaképünk

A Belvárosi Brunszvik Teréz Óvoda a következő értékekre épít a gyermekek folyamatos fejlődése érdekében:

Biztosítjuk a családi, bizalommal teli, biztonságot nyújtó légkört. Segítjük az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás kialakítására. Az egészséges életmód választását sokféle tevékenységgel (séták, kirándulások, hetenkénti vitamin napok, preventív torna) tesszük vonzóbbá a gyermekek számára. A gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet kínálunk, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra. Valljuk, hogy gyermekeink a szocializáció során megtanulnak alkalmazkodni, értékeket megőrizni, képesek a kooperációra és a kommunikációra. Mindezeket beépítve személyiségükbe az óvoda közvetlenül segíti a gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedését. Elhatárolódunk minden olyan tevékenységtől, amely a gyermekek testi és lelki fejlődését negatív irányba befolyásolja. Számunkra érték a gyermekek érzelmi biztonsága, akik esztétikus, harmonikus, nyugodt környezetben tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. Nevelésünk során olyan pedagógiai módszereket alkalmazunk, amelyek mindig a gyerekek személyiségéhez igazodnak az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is). A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét

Törekszünk arra, hogy óvodánk működése a jelen és jövő kihívásainak megfeleljen.

Ugy alakítjuk mindennapjainkat, hogy derűs, biztonságérzetet adó, elfogadó, szeretetteljes légkörben, felhőtlen gyermekeket élhessen minden óvodás.

Legfontosabb célunk a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása, testi és szociális fejlődésük elősegítése.

Ismereteket nyújtunk a világról, személyes, érzékelhető tapasztalatok, élményszerű tevékenységek által, játékosan az életre nevelünk.

Partneri viszony kialakítására törekszünk a szülőkkel, tiszteletben tartva nevelési elveiket, hangsúlyozzuk segítő szándékunkat.

Ápoljuk a néphagyományt, mely keretet ad óvodai életünk egészének, elemi ismereteket nyújt a világról, a legközvetlenebb módon nevel a mindennapi élettel az életre.

Nevelésünk alapja a hiteles kommunikáció, ha mi képesek vagyunk erre, a gyermekek személyiségébe is beépül, természetessé válik. Tudunk örülni, szomorkodni, felfedezni, rácsodálkozni.

Otthonos, tiszta környezet megtartása, folyamatos alakítása a célunk, melyben hangsúlyt kapnak a természetes anyagok; a szín- és formavilág harmonikus egységet alkot.

Segítő kezet nyújtunk a nehezebb körülmények között élő gyermekek számára, fontos teret szánunk az önbizalom fokozásának, a felzárkóztatásnak és a tehetséggondozásnak.

II. Nevelési feladatok és tevékenységek

1. Az óvodai nevelés általános feladatai

a.) Az egészséges életmód alakítása

Célunk: Tudatosan építjük fel a szokástanulás folyamatát, az étkezés, tisztálkodás, öltözködés szokásrendjét, és törekszünk a szilárd szokás- és szabályrendszer kialakítására.

Kialakítjuk bennük azt az értékrendet, mely elősegíti a környezettel való harmonikus kapcsolatot. Olyan gyermekeket nevelünk, akik együtt tudnak élni az élet legnagyobb ajándékával, az egészséggel.

Feladataink: Személyiségünkkel, környezeti attitűdjeinkkel, értékrendünkkel követendő példát mutatunk. A mindennapok tevékenységei így válnak szokásalakító gyakorlattá.

Figyelünk a gyermekek egyéni szükségleteire, a meghitt kapcsolat megteremtésére.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépéstől biztosítjuk, s mindaddig velük együtt végezzük a teendőket, amíg nem biztosak a szokások sorrendjében. Ezt egyéni fejlettségüktől függően fokozatosan csökkentjük, így ösztönözzük őket a belülről fakadó önállóságuk, és a sikerélmények átélésére. Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, a páratartalom biztosítását, a portalanítást, a fertőtlenítést, a környezet tisztán tartását, zöld növények elhelyezését. Tárgyi környezetünk kialakításakor törekszünk a jó közérzet, a nyugtató hatású színharmónia, a praktikus és esztétikus berendezés megteremtésére.

A gyermekek életvezetési készségeinek fejlesztését úgy segítjük, hogy olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben lehetőségük van a gyermekeknek a problémákat egyedül átgondolni és megoldani, egymáshoz rugalmasan alkalmazkodni, hatékonyan kommunikálni.

Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, képességek, készségek megszerzéséhez is, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához. Igyekszünk egyéni szokásaikat, ízlésüket megismerni, formálni, tapintattal szoktatjuk őket a kívánt korszerű táplálkozási követelményekhez, ismeretlen ízekhez.

Minden héten gyümölcs- és zöldségnapot iktatunk be, így ösztönözzük gyermekeinket a zöldség és gyümölcsök fogyasztására. Buzdítunk a tejtermékek fogyasztására is.

A magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só tartalmú ételek fogyasztását csökkentjük. Fontos szerep jut a pihenésnek és alvásnak, ritmusa követi a gyermekek életkorát és igényét.

Tudatosan és játékosan szoktatjuk őket az egészséges életvitelre, biztosítjuk a mindennapos testedzést, lehetőség szerint a szabadban, mely elősegíti a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését, egészségük megővését. Rendszeres speciális mozgással javítunk a lábstatikai rendellenességeken, és igyekszünk megelőzni a hanyag testtartás kialakulását.

Olyan lehetőségeket teremtünk, amelyek a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokásokat alakítják a gyermekekben, séták során beszélünk a környezet szépségéről, a fák hasznosságáról. Az állatok gondozására ösztönözzük őket. Madáretetőket akasztunk az udvaron a fákra, bogáritatót helyeztünk ki a kertbe stb., így járulva hozzá a környezettudatos magatartás megalapozásához.

Az óvoda és a pedagógus feladatai

Az étkezések során kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgáljuk a gyermekeknek, a várakozási időt kerüljük. Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítjuk. Megkedveltetjük a különböző ízeket és ételeket a gyermekekkel, intenzív rágásra ösztönözzük őket. Figyelünk arra, hogy folyamatosan fogyasszanak folyadékot. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően a kanál, villa és kés helyes használatát megtanítjuk a gyerekeknek. Fokozottan ügyelünk a diétát igénylő gyermekek étkeztetésére. A szülőkkel közösen hetenként egy-két gyümölcs- és zöldség-napot tartunk.

Tanácsot adunk a szülőknél, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében bekapcsolunk a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, játékos alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, gyümölcssaláta összeállítás).

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése:

Változatos napi és heti rendben biztosítjuk a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervezünk mozgástevékenységet a tornaszobában vagy az udvaron. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítjuk. Megtervezzük a helyet, időt, a mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítunk számukra a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet úgy tervezzük, hogy az egész napos levegőn való tartózkodás jellemezze, kivéve a kánikula időszakát. A nyári időszakban javasoljuk, hogy a gyermekek szellős ruházatban, fejfedőben legyenek, naptej használata mellett visszük őket ki az udvarra.

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Megismertetjük a gyermekekkel a tisztálkodási folyamatot, a helyes sorrendiséget és technikát, az egészségügyi szokásokat. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzésének és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniáját. A közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetünk, a megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk, fokozatosan kialakítva a gyermekekben az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját szekrényében, polcon. A megfelelő ruházat kiválasztásában feltárjuk az összefüggéseket a gyermekek számára az időjárás és tevékenységek között. Segítjük őket abban, hogy minél önállóbban végezzék ezeket a tevékenységeket.

A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot teszünk, például: műszál anyagok kerülésére, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítására stb.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítjuk, ellenőrizzük a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását segítjük a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha plüss tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítjuk.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük, szükség esetén kezdeményezzük javításukat, cseréjüket. Különösen az udvari vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívjuk a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyerekeket megismertetjük a veszélyhelyzetekkel, a balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel. Ide tartozik a segítségkérés, felnőtt értesítése. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Ennek elősegítése érdekében alkalmazzuk a következő módszereket: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés közben megerősítjük a gyermekekben ezekkel a témákkal kapcsolatos tudnivalókat.

b.) Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. A gyermek nyitottságára építünk és játékos tevékenységek által hozzásegítjük ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat meg tudja becsülni. Olyan légkört teremtünk, melyben a gyermek boldog, mer, tud és akar társaival együttműködni. Az érzelmi biztonságot nyújtó környezetben a csoport normáit figyelembe véve és hozzá alkalmazkodva kibontakoznak egyéni értékei, erkölcsi tulajdonságai, önkifejező törekvései.

Családias, szeretetteljes légkört biztosítunk, ahol az együttes tevékenységek során pozitív attitűd jön létre gyermek és felnőtt között.

A közös élményekre épülő tevékenységeink során kiemelt figyelmet fordítunk gyermekeink erkölcsi tulajdonságainak megalapozására (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akaratának (pl. önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat -, szabálytudat) az életkori sajátosságaihoz igazodó fejlődésére.

Óvodánk minden alkalmazottja arra törekszik, hogy mintául szolgáljon a gyermekek és a felnőttek számára akár a kommunikáció, akár a viselkedés terén. Közvetlenül és őszintén beszéljük meg a dolgokat, figyelünk a másik fél reakcióira, állapotára.

A speciális ismereteket, sajátos törődést igénylő gyermekek fejlesztéséhez megfelelő szakemberek segítségét vesszük igénybe (sajátos nevelési igény, hátrányos helyzet, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, kiemelkedő képességű gyerekek). Alkalmoszerűen vagy egy adott problémát konkrétan átbeszélve tartjuk folyamatosan a kapcsolatot velük.

c.) Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés minden területén törekszünk –az életkori sajátosságok figyelembe vételével - anyanyelvünk ápolására, és az értelmi képességek maximális kibontakoztatására.

Egy állandóan változó világban, alkalmazkodásra kell felkészítenünk a gyermekeket, ugyanakkor arra is, hogy képes legyen megtalálni, megteremteni saját belső harmóniáját. Különböző helyzetek megteremtésével, beszélgetésekkel alapozzuk meg, hogy képessé váljanak a bátor, önálló és kifejező kommunikációra. Olyan változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek, ismereteket gyűjthetnek. Törekszünk ezek rendszerezésére, célirányos bővítésére oly módon, hogy fejlődjenek megismerő, kognitív képességeik.

Segítjük, hogy képesek legyenek alkalmazkodni –akár erőfeszítések árán --az egymást váltó szituációkhoz. Ezekből a megismételt erőfeszítésekből –amelyek néha kudarccal, máskor sikerrel végződnek -- a gyermekek megtanulják, hogy bízzanak tulajdon képességeikben és abban, hogy segítségünkkel előbb-utóbb sikert aratnak.

Adottságaikat, képességeiket megismerve tudatosan fejlesztjük őket, figyelembe véve azt, hogy mindenki másban ügyes, máshogy végzi el a feladatot.

A felnőtt-gyermek kommunikációban világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzetet teremtünk, a kívánság és elvárás megnevezésével. Bízgatásunkra bátran közlik önálló gondolataikat, próbálják megtalálni a megoldás különböző útjait.

Olyan légkört biztosítunk, ahol a gyermekek mernek és tudnak társaikkal beszélgetni, együttműködni, kapcsolatot teremteni.

Külön figyelmet fordítunk arra, hogy megértsük azt, hogy a szociálisan lassabban fejlődő gyermekek mit gondolnak, mit éreznek, mitől félnek, mire vágnak, s melyek azok a külső vagy belső gátak, melyek megnyilatkozásaiknak korlátot állítanak.

Bátorító nevelést alkalmazunk, amely során a gyermek nemcsak kitartó, türelmes és szorgalmas lesz, hanem azokat a gondolkodási és fizikai készségeket is elsajátítja és továbbfejleszti, amelyek alapján képes bonyolultabb ismeretek befogadására is.

Törekszünk arra, hogy olyan gyermekeket neveljünk, akik képesek másokat megérteni és másokkal együtt dolgozni, alkotni, élni, akik betartják a közösen kialakított határokat, korlátokat és így képesek saját elképzeléseiket, akár önmagukat is megvalósítani.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködésével valósul meg, utazó gyógypedagógus bevonásával.

2. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet tevékenységeit az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében és közreműködésével szervezzük meg.

Személyi feltételek

A Belvárosi Brunszvik Teréz Óvoda arculatának kialakításánál fontosnak tekintjük dolgozóink felkészültségét, személyiségüket és emberi értékeiket.

Az óvodai nevelés alapja az óvodapedagógus, aki mintaként szolgál, szakmaisága, tapasztalatai pedig hitelessé teszik a környezete számára.

Nevelőtestületünk számára a következő értékek alkotják nevelőmunkánk alapját: toleránsak, empátikusak vagyunk, egymás segítjük, megértjük, elfogadjuk. Az emberi méltóságot tiszteletben tartjuk, alkalmazkodunk a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez. Felelősségtudattal végezzük munkánkat. Mindegyikünkben jelen van az önművelési, önfejlesztési igény. A tevékenység tartalma, a gyerekek életkora és sajátosságai, saját tapasztalataink és elképzeléseink alapján alakítjuk ki az adott helyzetre vonatkozó nevelési módszereinket.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, utazó gyógypedagógus segítségét igényeljük a fejlesztésükhöz. Folyamatos kapcsolattartással kísérjük figyelemmel a hozzájuk járó gyermekek fejlődését. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek lehetőséget teremtünk arra, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A biztonságos és esztétikus környezetet úgy alakítjuk ki, hogy szolgálja a gyermek kényelmét, megfeleljen változó testméretének és biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá alakítjuk, hogy a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint tudják használni. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

A **hetirendet** úgy alakítjuk ki a csoportban, hogy alkalmazkodunk a gyermek egyéni szükségleteihez és a helyi sajátosságokhoz, igényekhez. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Nevelünk, építjük kapcsolatainkat a gyermekekkel, egyúttal segítjük önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző többi munkatárssal. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Az óvodai csoportokban a *napirend* kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit. A napirendben biztosítjuk a rugalmasságot, a folyamatosságot, hogy igazodjunk a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeket tervezünk, szervezünk. Tartalmas és minél hosszabb játékidőt biztosítunk a gyermekek számára.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A már tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak tekintjük.

A gyermek fejlődésének nyomon követését a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől kiegészítjük az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével, az iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Az óvodának a családokkal közösen szervezett eseményei, ünnepei során családias hangulat kialakításával, a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységével is igyekszünk megteremteni egy örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek frusztrációt kiváltó helyzeteket. Olyan nevelési attitűdöt választunk, ahol érvényesül az óvodapedagógus egyénisége és a szeretetteljes légkörben kinyílik a gyermek és általa a család is. Együttgondolkodásra törekszünk a szülőkkel az első találkozástól kezdve.

3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata

Játék

Célunk: Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések, élmények gyakori átélésével, a gyermek szabad képzettársításának elősegítésével egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak. Nyitottak és segítőkészek vagyunk a gyermeki játékon keresztül kapott jelzésekre, és segítjük azok figyelembevételével a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődését. Törekszünk arra, hogy a játék a gyermekek kreativitását fejlessze, erősítse és élményekhez juttassa őket.

Feladataink: Előtérbe helyezzük a szabad játék érvényesülését. A játékhoz szükséges feltételeket (légtér, hely, idő, eszköz, tapasztalatszerzés, élmények) biztosítjuk. A gyermek játéka során megjelenő játékfajták tartalmát, minőségét ötleteinkkel gazdagítjuk. Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító metódusait alkalmazzuk tudatos jelenléttel, támogató, serkentő, mintát adó magatartással, hogy a gyermekek megvalósíthassák elképzeléseiket. Hozzásegítjük őket a játék megszervezésénél az önkéntes, szabad választáshoz, az önállóságuk érvényesítéséhez, a téma megválasztásában, a szereplők közötti viszony életre keltésében, a játékszerek és eszközök kiválasztásában, a játékhelyzet kialakításában, a szimbolikusan átélhető helyzetekben való viselkedésminták kialakításához. Lehetővé tesszük számukra, hogy a gyermekek „élethelyzeteket” alkossanak újra. Felébresztjük bennük az „én csináltam” örömét, a „valamit alkotni” igényét. Tréfás szavak, humoros kifejezések használatával megteremtjük az oldott légkört, amelyben a gyermek érezheti, hogy átérezzük lelkiállapotát.

Vers, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célunk: A mindennapi meséléssel a gyermekek lelki nyugalmát igyekszünk biztosítani. Olyan választékos irodalmi anyagot állítunk össze, amely nyelvileg tiszta és értékes a gyermekek számára. A népmesék, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek segítségével, a gyermekek pozitív személyiségjegyeit formáljuk és az érzelmi- értelmi, erkölcsi, etikai értékeiket alakítjuk ki. Az anyanyelvünk szépségének, kifejezőerejének megismertetésével a gyermekek önkifejezését alapozzuk meg.

Feladataink: A gyermekek nyelvi képességeit, szókincsének fejlesztését mesével, verssel, dramatizálással, bábozással, anyanyelvi játékokkal valósítjuk meg. Humorral, viccelődéssel olyan helyzetet teremtünk, amely a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszüntetheti. Nyugalmas helyet, mesesarkot alakítunk ki a csoportszobában, meghitt hangulatot biztosítunk a figyelmes, csendes mesehallgatás érdekében.

Tevékenységünk tartalma:

Kiscsoportosoknak: mondókák, egyszerű verses mesék, népmesék, rigmusok, simogatók, tapsoltatók, höcögtető, hintáztatók, vigasztalók, rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék, rövid versek állatokról, természetről, dramatizálás, állatok hangjának utánzása, állatokról szóló egyszerű népmesék, műmesék, dramatizáló játékokat jellemzi egy-egy szerep kiválasztása az ehhez szükséges kellékek felvétele, egy-egy jellemző mozzanat egyéni eljátszása.

Középső és nagycsoportosoknak: több versszakos mondókák, változatos kiszámolók, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, a magyarság történelmét feldolgozó mondókák, klasszikus és kortárs irodalmi művek, ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek, bonyodalmas, tréfás állat-, és tündérmesék a népmesék (műmesék) köréből, folytatásos elbeszélések, történetek.

Ének, zene, népi játék, tánc

Célunk: A közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése a gyerekekkel, amelyen keresztül formálódik zenei anyanyelvük, kreativitásuk, ízlésük, esztétikai fogékonyságuk. Felismertetjük velük, hogy a zene a kapcsolatteremtés eszköze, lélekemelő és érzelmi kiegyensúlyozottságot nyújtó tevékenység.

Feladataink: A felhasznált zenei anyagokat (énekes népi játékok, kortárs művészeti alkotások) úgy válogatjuk, hogy igényesek, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelőek legyenek. Megteremtjük a feltételeit a zenei alkotókedvnek. Az ének, a zene befogadására ösztönözzük a gyerekeket zenei élményhez juttatással. A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítjuk. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztjük mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

Tevékenységünk tartalma:

Kiscsoportosoknak: Az érzelmi biztonság megteremtésével az emocionális kapcsolat kialakítására törekszünk: ölbeli játékokkal, höcögtetőkkel, lovagoltatókkal, csiklandókkal, tenyér- és ujj játékokkal. A spontán dalolgatás és mondókázás alkalmával az egyenletes lüktetést érzékeltetjük velük. Átlagosan 5-8 mondókát, valamint s-m-d, l-s-m, s-m-r-d, d-l-s hangkészletű dalokat tanítunk meg nekik. A zenei alapfogalmakkal is megismertetjük őket: halk, hangos, gyors, lassú, magas, mély. Egyszerű ritmushangszereket is adunk a kezükbe.

Középső és nagycsoportosoknak: Megismertetjük a gyermekeket különböző hangszerekkel. A hallásfejlődésük kedvező alakítását úgy végezzük, hogy megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokat, valamint zenei játékokat ismételtetünk. Mondókák, dalok ritmusának kiemelésével a gyermekek ritmusérzékét fejlesztjük, kitalált, játékos mozdulatokkal, eszközökkel. Átlagosan 4-10 új mondókát, valamint 15-18 gyermekdalt tanítunk meg nekik. A dalok hangkészletét bővítjük: m-d-l, s-m-r-d, r-d-l-s. Bonyolultabb énekes játékokat (kapuzók, sorgyarapítók, párcserék, stb.) játszunk. Különböző térformákat (kör, dupla kör, hullámvonal) jelenítünk meg körjátékok során. A gyermekeket az egyéni éneklésre ösztönözzük. A dalos játékokkal, a népi gyermektánc elemekkel az összerendezett, szép mozgást segítjük elő.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Célunk: A gyermekek ki tudják fejezni élmény- és fantáziavilágukat szabadon. Tér, forma és szín képzetüket gazdagítjuk. Esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket alakítjuk a változatos tevékenységek biztosításával.

Feladataink: A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeit megteremtjük, motiválunk, differenciált fejlesztést biztosítunk. A vizuális funkciókat – szín, forma, tér – gazdagítjuk. Fejlesztjük a finommotorikájukat. A gyermekmunkákból kiállítást szervezünk.

Tevékenységünk tartalma :

Kiscsoportosoknak: A gyermekek élményeihez kapcsolódóan egyénileg választott témák kifejezésére teremtünk lehetőségeket változatos ábrázolási technikák alkalmazásával. Pl: zsírkréta, ceruza, gyurma, textil, termékek stb. Biztosítjuk a firkálgatáshoz, festéshez a különféle anyagokat és eszközöket. A gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek a színekről, formákról, méretekről, síkban és térben egyaránt: képi elemek, részformák egymáshoz rendelése rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással, nyomattal, rajzolgatás vízszintes és függőleges felületekre is különböző méretű papírra, táblára, aszfaltra, homokba egyaránt. Segítjük őket, hogy eljussanak a firkálgatásból, formaalakításból a képalakítás szintjére. Különböző technikákat ismertetünk meg velük : a plasztikai munkáknál gyurkálás, formálgatás, díszítés különböző eljárásokkal: gombolyítás, lapítás, sodrás, bemélyítés, karcolás stb. Biztosítjuk a tapasztalatszerzést számukra a térről: rakosgatással, építéssel változatos anyagok, játékok, használati tárgyak felhasználásával. Megmutatjuk nekik, hogy kell a már meglévő és új eszközökből funkciót hordozó elemeket készíteni.

Középső és nagycsoportosoknak: Biztosítjuk számukra a feltételeket ahhoz, hogy rajzolással és festéssel a csoportszobában és udvaron egyaránt, különböző felületű és méretű anyagokra alkothassanak. Segítjük őket abban, hogy tudjanak emberalakot, tárgyakat, a környezetet megjeleníteni tapasztalatok, emlékképek, elképzelés alapján. A festés során lehetőséget teremtünk számukra, hogy változatos technikákkal és eszközökkel – ujj, tenyér, szivacs, ecset, stb. – egyénileg választott színekkel, alap- és kevert színek alkalmazásával alkothassák meg műveiket.

A plasztikai munkákat lenyomattal, karcolással és szurkálással- gyurkálás, gömbölyítés, lapítás, sodrás, kicsípés, tagolás, stb. technikák ötvözésével- készíthetik a gyerekek. A képalakítást tépéssel, vágással, hajtogatással, ragasztással síkban és térben egyaránt, változatos anyagokkal pl. papír, karton, gyapjú, textil, fonal stb. – mikro csoportokban végzik. Segítjük őket, hogy egyszerű ajándéktárgyakat és játékokat készítsenek szerkesztéssel, összerakással, díszítéssel termékekből, szárazvirágokból, viaszból, textilből. Konstruálás, formálás révén tapasztalatok szerezhetnek a különböző anyagok tulajdonságairól és felhasználhatóságáról. Biztosítjuk számukra a lehetőséget, hogy változatosan alakítsák a teret egyéni tapasztalataik, elképzeléseik alapján játékokból, textilből, a csoportszoba berendezési tárgyaiból egyaránt. Kialakítjuk a gyermekekben, hogy a műalkotások, építészeti nevezetességek iránt érdeklődjenek séták, tárlatok és kiállítások látogatásakor.

Mindennapos mozgás

Célunk: Kielégítjük a gyermekek mozgásszükségeit. Fejlesztjük természetes mozgáskészségeiket, testi képességeiket és a pszicho motoros képességeiket. A gyermekek esztétikus, összerendezett mozdulatait formáljuk, úgy, hogy közben szabad mozgáskedvük megmaradjon.

Feladataink: Összeállítjuk a 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok tervét. Megteremtjük a különböző szervezeti formákat a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében, különös figyelemmel a különleges bánásmódra jogosult gyermekekre. Olyan mozgásformákat tervezünk, amelyek a légző- és keringési rendszer teljesítőképességét, valamint a csont-izom-idegrendszer teherbíró képességét növelik. Fejlesztjük a gyermekek egyensúlyérzékét, odafigyelünk a helyes testtartásra. Az egészséges életmód iránti igényüket erősítjük, ezáltal a családi szemléletét is formáljuk.

Tevékenységünk tartalma:

Kiscsoportosoknak: Lehetőséget teremtünk arra, hogy a járásokat, futásokat játékos, utánozó módon végezzék a gyerekek. A támaszgyakorlatok (mászás, bújás, kúszás, csúszás) változatos formáit biztosítjuk számukra. A labdával és egyéb kézi szerekkel (körszalag, körkötél, kocka, babzsák stb.) való gyakorlást segítjük. Megismertetjük velük az egyensúly gyakorlatokat talajon, vízszintes padon, az egyszerű ugrásokat, dobásokat. Megtanítjuk nekik néhány játék szabályát.

Középső és nagycsoportosoknak: A következő tevékenységekhez biztosítjuk a lehetőségeket: járások, futások irány- és tempóváltoztatásokkal, akadályok leküzdésével, egyensúlygyakorlatok vízszintes és rézsútos szereken, gimnasztikai gyakorlatok, testtartást javító gyakorlatok, kézi szerekkel végzett gyakorlatok, tornaszereken végzett gyakorlatok, támaszgyakorlatok (mászás, bújás, kúszás, csúszás), gurulóátfordulás különböző kiindulási helyzetekből előre, hátra, gurulás a test hossz tengelye körül, ugrások (távol- és magasugrás), dobások (egykezes, kétkezes, alsó, felső dobás), függeszkedések, labdajátékok, labdavezetés, egyéni versengések, szabályjátékok.

Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Célunk, hogy a gyermekekben kialakítsuk a közvetlen és tágabb környezettel való, érzelmekkel átszőtt, pozitív kapcsolatot.

Formáljuk a világ dolgait, jelenségeit érzékszervein keresztül megismerő, benne eligazodó gyermekeket, akik véleményalkotásra és döntésre képessé válnak.

Kialakítjuk az elemi ismereteiket önmagukról és közvetlen környezetükről, szülőföldjükről, családjükről, a helyi- és néphagyományokról, szokásokról, és ezek védelméről.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy a környező világ tevékeny megismerése során mennyiségi, alakai, nagyságbeli, tér- és síkbeli tapasztalatokat szerezzenek és ezek tevékenység közben tudják alkalmazni.

Feladataink: A tevékenységek szervezeti lehetőségeit biztosítjuk és differenciált formáit megteremtjük. Lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy a felfedező ismeretszerzéshez, a sikeres és sikertelen próbálkozásokhoz biztosítsuk a gyakorlást. Megismertetjük velük a társadalmi környezettel való kapcsolat kiépítését, az emberi együttélés szabályait, a hagyományörzést. Ösztönözzük őket és általuk a családjaikat a környezetbarát életvitel kialakítására. Képességfejlesztést végzünk az egyéni fejlődési ütemüket figyelembe véve, önálló tevékenységválasztást biztosítva.

Tevékenységünk tartalma: A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei.

A gyermek és környezete: család, óvoda, lakóhely, testrészek, egészségvédelem, az emberek munkája, foglalkozása, környezetünk mennyiség, tér, szín, formai viszonyai, az időjárás, természeti változások megfigyelése az évszakok körforgásában, napszakok, növény- és állatvilág.

A környezeti elemek védelme, alakítása: A Föld, élővilág, levegő, víz, település és táj.

Munka jellegű tevékenységek

Célunk olyan képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása cselekvő tapasztalással, amelyeken keresztül megszerettetjük a gyermekekkel a munka jellegű tevékenységeket. Fejlesztjük a gyermekek együttműködését, szervező képességét.

Feladataink: A különböző típusú munka jellegű tevékenységeket megtervezzük, azokhoz a feltételeket biztosítjuk. Megtanítjuk a munkaeszközök használatát, az aktív játékos jellegű szem előtt tartjuk, a gyermek teherbírását, fejlettségét figyelembe vesszük. Kiemeljük a természet és a környezetünk gondozását, védelmét. Megalapozzuk a saját és mások által végzett munka iránti tiszteletet.

Tevékenységünk tartalma: Mintát adunk gyermekeinknek a munka jellegű tevékenységeknek a játékból történő kibontakoztatására, hogy elsősorban önmagukért, majd a közösségért végezzék. Megismertetjük őket az eszközökkel, fogásokkal és a sorrendiséggel.

(Pl.: öltözködés, étkezés, tisztálkodás során, növény és állatgondozás esetében). Arra ösztönözzük őket, hogy szívesen végezzenek el egy feladatot.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk, olyan lehetőségek megteremtése, hogy a gyermekek ismeretei tapasztalatszerzésre, cselekvésre épüljenek, belső motivációból táplálkozzanak és a játékba ágyazódva valósuljanak meg (cselekvéses tanulás). Játékos tevékenységeket biztosítunk, hogy alkalmuk legyen a következmények nélküli próbálkozásokra, tévedésekre és ezek nyomán létrejövő sikerre.

A gyerekeket hozzásegítjük ahhoz, hogy a tudást maguk szerezzék meg, amivel játékában és játékaival tanul elsősorban. A játékoság figyelembe vételével, kezdeményezően irányítjuk őket, hogy a teljes személyiségfejlődésükben, ismeretszerzési folyamatukban, tanulásukban a spontán játék mellett jelentős szerepet kapjon minden olyan tevékenység, amit szívesen végeznek.

Feladataink: Törekszünk arra, hogy minél több lehetőség nyíljon a gyermekeknek a játékos tevékenységekre, melyekhez helyet, időt, eszközöket és pedagógiai segítséget nyújtunk. Elfogadó, érzelm gazdag, megértő légkört teremtünk, amelyben a gyermek választhat, alakíthat, felfedezhet – és tévedhet. Tévedése a tudás egyik nagyon fontos forrása, mely mindig új és új hatások, felfedezések felé hajtja a későbbiekben. Buzdítjuk őket, dicséretet, pozitív megerősítést adunk nekik az önfelelt, boldog tevékenységeik során. Alkalmazzuk a differenciált értékelést, a jutalmazás sokféle módszerét. Mindenkor elismerjük a legkisebb eredményt, megerősítjük, hogy azt újabb követhesse. Rávezetjük őket, mi a helyes viselkedés, milyen szabályokat fontos betartani játék közben. Engedjük őket az óvodában tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni.

4.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermekek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az utazó gyógypedagógusok segítik az optimális fejlettség elérését. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Pedagógiai Programunk elvei szerint az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlett gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, fogváltáshoz, a testarányai arányosak, megfelelő teherbírással rendelkeznek. Teste arányosan fejlett. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Testi fejlődés területén:

- Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- Nagymozgása, finommozgása kifinomult, egyensúlyészlelése kialakult.
- Támaszgyakorlatokat (mászás, bújás, kúszás, csúszás) rézsútos szereken is biztonságosan végez.
- Jó az ellenálló képessége, fizikai teherbírása.

A lelkiileg egészségesen fejlett gyermek óvodás kor végére nyitott, érdeklődő, készen áll az iskolába lépéshez. Tanuláshoz szükséges képességei fejlődtek, alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. érzékelése, észlelése differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciálódásnak. A téri tájékozódás és térbeli mozgásfejlődés, testséma biztosan kialakult. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos felidézés és bevésés, megnő a megőrzés időtartama, nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele. A cselekvő-személetes gondolkodás mellett kialakul az elemi-, fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlett gyermek érthetően folyamatosan kommunikál, beszél. Gondolatait, érzelmeit képes életkorának megfelelően kifejezni helyes kiejtéssel, tempóval és hangsúllyal, tisztán, megfelelő szófajú szavakkal, helyes mondat szerkezettel, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét, a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, a szűkebb, tágabb környezetét. Ismeri a napszakokat, felismeri az évszakok változását és az ezzel kapcsolatos öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák és szokások, amelyek természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Lelki fejlődés területén:

- Várja, igényli a mesehallgatást
- Szívesen ismételteti a mondókákat, rigmusokat, verseket.
- Vállalkozik a mesék, versek, mondókák elmondására.
- Képes életre kelteni a bábokat, szeret dramatizálni.
- Eseményeket, hallott, vagy kitalált meséket, történeteket megjegyyez, összefüggően elmond.
- Ismer közmondásokat, szólásokat.
- A kialakult beszédhelyzethez alkalmazkodó, az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, kifejező a beszéde.
- Befogadóból „előadóvá” válik.
- Képzelt világban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Örül alkotásainak, beszélgetni tud róla, megfogalmazza értékítéletét.
- Önállóan és csoportosan is készít játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a változatos színhasználat és technikai kivitelezés. Színhasználatban érvényesíti kedvenc színeit.
- Képes újat létrehozni környezet tárgyaiból, eszközeiből síkban, térben egyaránt.
- Eljut a „valamit csinálni örömétől a valamit létrehozni öröméig”

- Plasztikai munkái egyéniek, részletezőek.
- Rácsodálkozik a szép látványra, tud gyönyörködni benne.
- Szeret mozogni, futni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Betartja a szabályokat, tud sikert és kudarcot kezelni.

Értelmi fejlődés területén:

- Ismeri a házi- és vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezete növényeit, és azok gondozását.
- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább 10-ig, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönbözteti a jobbra-balra irányokat, érti és használja a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.)
- Ismeri a közlekedési eszközöket, és az elemi közlekedési szabályokat.
- Képességei, érzelmei, kapcsolatai olyan szintűek, hogy megleli helyét a világban
- Óvja, védi, tiszteli a természetet, kimeríthetetlen kíváncsisággal fordul felé, és örömet jelent számára a világ csodáinak felfedezése.
- Elítéli a környezet élőlényeiének pusztítását
- Szeret társaival együtt dolgozni.
- Az eszközöket, szerszámokat rendeltetésszerűen használja.
- Igényévé válik körülötte a rend.
- Segít a kisebbeknek.
- Örömmel teljesíti kötelességeit.
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
- Célrányos kötelezettségvállalása életkorának megfelelő.
- Tevékenységeiben dominánsan jelentkeznek az átélt élmények, tapasztalatok.
- A játékkal szerzett élmények többszöri átélésével a gyermek egyéni vágyai és ötletei teljesülnek.
- Boldog, mert mer, tud és akar társaival együttműködni, egymás sikerének velük együtt örülni.
- Érvényesíti kezdeményezőkézségét, érdeklődése tartós
- Képes az egyszerű ok-okozati összefüggések megértésére, az ismeretek rendszerezésére, bővítésére, kreatív.
- Legyőzi a felmerülő akadályokat, és belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Az óvodás kor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

Szociális fejlődés területén:

- A gyermek képes a játéktémákban együttesen, kitartóan részt venni.
- Játékában dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Tapasztalja a szerkesztés, tervezés, alkotás eredményét.
- Élvezi a szabályjátékokat, képes a normák betartására.
- Társas viselkedésében megjelennek az elvárt magatartásformák, viselkedési szabályok.

A gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre a kapcsolatteremtésre felnőttel gyermekkel egyaránt. Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit. Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

III. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Optimális és egészséges fejlődést biztosítunk minden gyermek számára. Prevenziót végzünk. Az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat tiszteletben tartjuk. Biztosítjuk az esélyegyenlőséget és a szociális hátrányokat enyhítjük. Segítünk a szülőknek a nevelési problémáik megoldásában, javaslatokat teszünk a gyakorlati módszerekre. A gyermek egyéni szükségleteit, háttérét, szociokulturális körülményeit figyelembe vesszük és differenciált fejlesztést biztosítunk számára. Játékos formában (mese, dramatikus játék) történő hátránykompenzálást valósítunk meg. Anyanyelvi fejlesztést végzünk a nyelvi lemaradással küzdő gyermekek esetében. Szeretetteljes, elfogadó légkört teremtünk. Fejlesztjük a gyermek önbizalmát, önértékelését. Segítő hálózat (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) bevonásával próbálunk segíteni a gyermeknek. Folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a gyermekjóléti szolgálattal az óvodai szociális segítő révén.

IV. Aszülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái és az óvoda kapcsolatai
Nevelőközösségünket úgy alakítjuk, hogy olyan dolgozók alkossák, akik felszabadult légkörben együttműködnek a nevelési programunkat jól ismerő, azzal egyetértő szülőkkel. A különböző értékrenddel, nevelési attitűddel, érzelmekkel érkező szülőkkel - akiknek azonos jogaik és kötelességeik vannak - jól működő partneri viszonyt alakítunk ki. Törekszünk arra, hogy megismerjük a családok szokásait, sajátosságait, hogy szükség esetén segítséget tudjunk nyújtani. Olyan nevelési attitűdöt választunk, ahol érvényesül az óvodapedagógus egyénisége, a szeretetteljes légkörben kinyílik a gyermek és általa a család is. Együttgondolkodásra törekszünk a szülőkkel az első találkozástól kezdve. Új szokások megbeszélésénél biztosítjuk az egyéni véleménynyilvánítást, a közös döntésen alapuló eredmény kialakításához. Biztosítjuk „értő figyelemmel” a nyugodt, őszinte egymásra figyelést.

Tudják a szülők, hogy nevelésünk egyik alapelve, hogy tévedhetünk, sőt „szabad nem tudni” valamit. Tudjuk, hogy minden család, gyermek más és más - de van, amiben hasonló - ezért nincsenek olyan „biztos” eljárások, melyek a körülményektől és az egyéniségtől függetlenül eredményesek. Olyan alkalmakat, lehetőségeket nyújtunk a családnak, ahol tapasztalhatják nevelési módszereinket, így átélhetik azt az örömet, biztonságérzetet, hogy a mi óvodánkat választották.

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Óvodánk és a bölcsőde: A minél zökkenő mentesebb átmenetet előkészítjük a kölcsönös nyitottsággal, bizalommal. Ismerkedünk a hozzánk érkező gyermekekkel, így könnyebb beilleszkedésük a mi közösségünkbe.

Óvodánk és az iskola: Rendszeres a kapcsolatunk a testnevelés- és rajztagozatos, valamint az ének-zenei osztályokat indító intézményekkel. A kölcsönös látogatások során megismerjük egymás munkáját. Szaktanáraik minden évben személyesen tájékozódnak a kiemelkedő adottságú nagycsoportosaink képességéről. A gyermekekkel közösen ellátogatunk az iskolába, hogy megismerhessék a következő új közösséget, az ottani szokásokat, környezetet. Figyelemmel kísérjük gyermekeink iskolai beilleszkedését.

Óvodánk és a közművelődési intézmények: A jó kapcsolat kiépítésével hozzájárulunk nevelési feladataink sokoldalú megvalósításához. Úgy építjük bele ezeket a nevelési folyamatainkba, hogy gyermekeink napirendjét, nyugodt játékát, pihenését ne zavarja meg. Érvényesítjük a kölcsönös nyitottságot (Múzeum, Színház, Képtár, Művelődési Házak, Könyvtár, Táncház).

Óvodánk és az egészségügyi ellátást biztosító szervek: Tisztasági vizsgálatokat végez a védőnő évente többször minden csoportban. Az intézmény fogorvosa évente két alkalommal tart fogászati szűrést. Tájékoztató előadásokat szervezünk a szülők részére az egészségét alkalmával.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése és speciális szükségleteik biztosítása érdekében közvetlen kapcsolatot tartunk fenn a Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal és annak Székesfehérvári Tagintézményével. Folyamatos és hatékony a munkakapcsolatban állunk, támaszkodhatunk segítségükre, egyeztetünk a problémás esetek feltárásában, megoldáshoz való út keresésében.

A pedagógusok szakmai munkájának fejlesztése, segítése érdekében kooperatív kapcsolatot ápolunk a helyi és országos pedagógiai szakmai szolgáltatókkal, az Oktatási Hivatal intézményével, a Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központtal.

Óvodánkban kiemelt szerepe van a mozgásnak, intézményünk részt vesz a Magyar Úszó Szövetség által koordinált Úszó Nemzet Programban.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program hatályba lépése

Jelen pedagógiai program Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése Humán Közszolgálati Szakbizottsága jóváhagyásával **2025. szeptember 1. napján** lép hatályba és visszavonásig érvényes.

Jelen pedagógiai program hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Belvárosi Brunszvik Teréz Óvoda igazgatója által 155/2022. számon, 2022. augusztus 31. napján jóváhagyott pedagógiai program.

Székesfehérvár, 2025. augusztus 8.

Zelenák Adrienne
Zelenák Adrienne
igazgató

Záradék

A Belvárosi Brunszvik Teréz Óvoda pedagógiai programját Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése Humán Közszolgálati Szakbizottsága – átruházott hatáskörben – a Belvárosi Brunszvik Teréz Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról szóló 306/2025. (VIII.14.) számú határozatával jóváhagyta.

Székesfehérvár, 2025. augusztus 26.

Dr. Cser-Palkovics András
Dr. Cser-Palkovics András
polgármester